de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

De Minister van Justitie
Dr. E.M.H. Hirsch Ballin
Postbus 20301
2509 LP DEN HAAG

Afdeling Ontwikkeling

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t (070) 361 97 23
f (070) 361 97 46
www.rechtspraak.nl

datum 8 april 2010
contactpersoon
doorkiesnummer
faxnummer
e-mail
ons kenmerk UIT 1430 ONTW / RK
uw kenmerk 5637692/10/6
onderwerp Advies conceptwetsvoorstel wijziging curatele, beschermingsbewind en mentorschap

Geachte heer Hirsch Ballin,

Bij brief van 26 januari jl. met bovenvermeld kenmerk verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de '**Raad**') u te adviseren over het conceptwetsvoorstel houdende wijziging van de regelingen in boek 1 van het Burgerlijk Wetboek van de curatele, het beschermingsbewind en het mentorschap (het "**wetsvoorstel**").

Samenvatting wetsvoorstel
Het wetsvoorstel bevat wijzigingen van diverse aard ten aanzien van de regelingen van de bestaande beschermingsmaatregelen voor meerderjarigen. Blijkens de toelichting bij het wetsvoorstel zijn hiervoor diverse aanleidingen te identificeren. Zo hebben evaluaties van zowel het beschermingsbewind als het mentorschap de wenselijkheid van een aantal wijzigingen van de wettelijke regelingen aan het licht gebracht. Ook de aanbevelingen van het Landelijk Overleg van Kantonsectorvoorzitters ("**LOK**"), welke zijn te raadplegen op www.rechtspraak.nl, geven volgens de toelichting aan dat deze regelingen niet ongewijzigd kunnen blijven. Zo blijkt de wettelijke regeling omtrent de beloning van de bewindvoerder, de curator en de mentor in de praktijk ontoereikend te zijn en worden in plaats daarvan de LOK-aanbevelingen toegepast.
Niet minder van belang –eveneens blijkens de toelichting– is dat aanvullende wettelijke voorschriften nodig zijn gebleken inzake de bedrijfsvoering van zogenoemde professionele bewindvoerders, dat wil zeggen bewindvoerders die niet uit de familiekring van de rechthebbende afkomstig zijn. De toenmalige Minister van Justitie is op deze noodzaak ingegaan in zijn antwoord op Kamervragen inzake het faillissement van Stichting BDG Kleingeld (Aanhangsel II, 2007/08, nr. 543). De nieuwe voorschriften vullen de bestaande wettelijke voorschriften aan of zijn te zien als een bevestiging van bestaande kantonrechterlijke praktijk. Om voor benoeming in aanmerking te komen dienen deze bewindvoerders voortaan aan bij of krachtens algemene maatregel van bestuur (AMvB) te stellen kwaliteitseisen te voldoen. Voor curatele en mentorschap stelt het wetsvoorstel vergelijkbare eisen.
Daarnaast bevat het wetsvoorstel regelingen omtrent de benoeming van twee curatoren, respectievelijk mentoren. Ook voorziet het in de mogelijkheid van benoeming van rechtspersonen tot mentor en tot curator, wat ook door het LOK is bepleit. Verwacht wordt dat er in 2010 een landelijk netwerk is van

stichtingen die mentoren beschikbaar stellen en een bijdrage leveren aan de deskundigheid van de mentoren, welke stichtingen naar verwachting ook bereid zullen zijn de in het wetsvoorstel voorziene medewerking te geven aan de uitvoering van de curatele. Daarnaast worden door een aantal bij de Branchevereniging van Professionele Bewindvoerders en Inkomensbeheerders natuurlijke personen en werknemers van daarbij aangesloten organisaties reeds nu zowel beschermingsbewind als curatele uitgevoerd. Blijkens een aanbeveling van het LOK geniet een bij de branchevereniging aangesloten persoon of een werknemer van een daarbij aangesloten organisatie de voorkeur ingeval een professionele curator moet worden benoemd. De mogelijkheid om de rechtspersoon zelf te benoemen sluit hierop aan.
Verder is –volgens de toelichting– gebleken dat voor sommigen de bescherming die het beschermingsbewind biedt ontoereikend is omdat degene met wie werd gehandeld het bewind niet kende en ook niet behoorde te kennen, te goeder trouw kon worden geacht. Er bestaat daarom behoefte aan publicatie van het bewind ook buiten de situaties waarin thans reeds een publicatieplicht bestaat. Het wetsvoorstel voorziet hierin door publicatie in het curateleregister mogelijk te maken.
Tot slot strekt het wetsvoorstel ertoe enige stroomlijning aan te brengen in de bestaande wettelijke maatregelen en onnodige verschillen daartussen op te heffen.

Opmerking vooraf
Voorafgaand aan de bespreking van het wetsvoorstel wil de Raad het volgende opmerken. In het kader van het proces tot de vaststelling van de prijzen voor de Rechtspraak voor de periode 2011-2013 is door de Raad aan u onder andere aangegeven dat versterking van het rechterlijk toezicht op zowel insolventies als bewindvoering, curatele en mentorschap geboden is. Aangezien het wetsvoorstel grotendeels ziet op andere zaken dan deze kwaliteitsclaim, wordt opgemerkt dat de eerder aangegeven noodzaak tot versterking van het toezicht ook na inwerkingtreding van het wetsvoorstel zal bestaan.

Gehoord de gerechten, adviseert de Raad als volgt.[1]

Advies
De Raad heeft met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel. Het lijkt aannemelijk dat met het wetsvoorstel de regeling van de drie beschermingsmaatregelen beter zal aansluiten bij de behoeften in de samenleving en dat de invoering van kwaliteitseisen waaraan curatoren, bewindvoerders en mentoren moeten voldoen de kwaliteit van de met deze maatregelen beoogde bescherming zal

[1] De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklast van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechters zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

verhogen. Het wetsvoorstel geeft de Raad aanleiding tot het maken van enkele inhoudelijke en redactionele opmerkingen en tevens tot het maken van een inschatting van de werklastgevolgen van het wetsvoorstel.

Toezichthoudende rol kantonrechter niet fundamenteel gewijzigd
De Raad constateert dat aan het wetsvoorstel niet een inhoudelijke bezinning vooraf is gegaan op de aard en het niveau van het toezicht dat de kantonrechter uitoefent op de uitvoering van deze beschermingsmaatregelen. De Raad gaat er daarom van uit dat de nieuw voorgestelde instrumenten tot verbetering van het toezicht door de kantonrechter slechts een nadere invulling van diens huidige positie betreffen. Met name blijft de kantonrechter in dit verband een functionaris die op verzoek beslissingen neemt inzake instelling, opheffing, benoeming, ontslag, machtiging en klachten. Hij toetst het gevoerde beheer marginaal. Als hem signalen bereiken die wijzen op risico's voor een goede belangenbehartiging van de rechthebbenden, staan hem instrumenten ter beschikking om onderzoek te plegen en passende maatregelen te treffen. Het wetsvoorstel voorziet onder meer in een welkome uitbreiding van dit instrumentarium. De kantonrechter is hierdoor echter niet tot een actief inspectieorgaan verheven, mocht die indruk bestaan.

Ook instelling kan om beschermingsmaatregel verzoeken
Onderdeel A van het wetsvoorstel breidt de kring van degenen die om curatele kunnen verzoeken uit tot onder meer de exploitant of leidinggevende van een instelling waar de onder curatele te stellen persoon wordt verzorgd of van een instelling die deze persoon begeleidt. Onderdeel J bevat hiermee vergelijkbare bepalingen voor bewind, onderdeel U voor mentorschap.
De Raad merkt hierover op dat de wenselijkheid dat een instelling die een persoon langdurig ambulant begeleidt, de bevoegdheid krijgt om een verzoek tot instelling van een van de beschermingsmaatregelen, niet ter discussie staat. Een dergelijk verzoek ligt in het verlengde van de kern van het werk van dit soort instellingen. De in het wetsvoorstel gekozen omschrijving laat echter de mogelijkheid open dat ook allerlei andere instellingen, die elk op hun eigen wijze in een bepaalde mate enige vorm van begeleiding bieden, dergelijke verzoeken gaan indienen. Het is de vraag of dat wenselijk is. De Raad vraagt zich daarom af of de betreffende bepalingen niet te ruim geformuleerd zijn en acht een nadere precisering van het begrip "instelling die aan de betrokkene begeleiding biedt" gewenst, zowel voor wat betreft het element "instelling" als het element "begeleiding".

Benoeming curator/bewindvoerder/mentor
Onderdeel C van het wetsvoorstel brengt veranderingen aan in de regelingen ten aanzien van de benoeming van een curator. Ten aanzien van bewind en mentorschap worden vergelijkbare veranderingen aangebracht in onderdeel L respectievelijk V. Hierover wordt het volgende opgemerkt:

- Een gevolg van het nieuwe lid 4 van artikel 383 in combinatie met het gehandhaafde lid 3 is dat het voortaan niet meer mogelijk is om personen als de schoonzoon of –dochter, de buurman, bevriende accountant of dominee als curator te benoemen, wat momenteel wel voorkomt. Idem voor bewind het nieuwe lid 6 van artikel 435 in combinatie met het gehandhaafde lid 4 van dit artikel en voor mentorschap het nieuwe lid 5 van artikel 452 in combinatie met het gehandhaafde lid 4 van dit artikel. Het is de Raad niet duidelijk of het de bedoeling van de wetgever is om deze personen

voortaan uit te sluiten van de mogelijkheid om tot curator, bewindvoerder of mentor te worden benoemd, en zo ja, wat daarvan de achterliggende gedachte is. Een nadere toelichting op dit punt is gewenst.

- Het wetsvoorstel bepaalt –kort gezegd– dat professionele curatoren, bewindvoerders en mentoren dienen te voldoen aan bij of krachtens AMvB te stellen kwaliteitseisen.
  De Raad adviseert om in deze AMvB bijzondere aandacht te besteden aan de positie van de beginnende professionele curator, bewindvoerder en mentor. Het voldoen aan de kwaliteitseisen brengt namelijk een grote financiële last met zich, die aanvankelijk door de opbrengst van de beginnende praktijk niet wordt opgebracht. De Raad wordt tezijnertijd graag in de gelegenheid gesteld te adviseren over deze AMvB.
- Het wetsvoorstel bepaalt tevens dat van het voldoen aan voornoemde kwaliteitseisen jaarlijks moet blijken uit overlegging van een accountantsverklaring. De persoon die is aangesloten bij een in bedoelde AMvB genoemde rechtspersoon is in beginsel van deze overlegging vrijgesteld.
  De Raad merkt hierover op dat de controle op het blijven voldoen aan de kwaliteitseisen aanzienlijk zou worden vergemakkelijkt indien (in plaats van de voorziene vrijstelling van het overleggen van een accountantsverklaring, enkel door het aangesloten zijn bij de rechtspersoon) de eis zou worden gesteld dat een verklaring van het bestuur van de rechtspersoon wordt overgelegd, welke inhoudt dat in dat kalenderjaar gebleken is dat is voldaan aan de kwaliteitseisen. Dit zou een positief systeem inhouden dat wordt gevormd door een aantoonplicht. Op deze wijze zou tevens de betrokkenheid van het bestuur van de rechtspersoon bij de handhaving van het kwaliteitsbeleid geaccentueerd. Mocht ondanks een dergelijke verklaring blijken dat de bedrijfsvoering van een aangeslotene niet deugde, dan heeft de kantonrechter hiermee tevens een aanknopingspunt voor een gesprek met de rechtspersoon. In het verlengde van een dergelijk gesprek kan de behoefte aan bepaalde bevoegdheden jegens de rechtspersoon ontstaan. Het thans wel gehoorde bezwaar van principiële tegenstanders van de enige beroepsvereniging die momenteel op het gebied van het bewind actief is ("de slager keurt zijn eigen vlees") zou daarmee kunnen worden ondervangen. De Raad vraagt zich af of aan dit onderwerp in de AMvB aandacht zal worden besteed en acht een nadere toelichting op dit punt gewenst. Als gezegd wordt de Raad tezijnertijd graag in de gelegenheid gesteld te adviseren over de AMvB.
- Specifiek ten aanzien van mentorschap (het nieuwe lid 5 van artikel 452) wordt opgemerkt dat de te stellen kwaliteitseisen voornamelijk onderwerpen van financieel-economische aard betreffen. Het toezicht op de juiste besteding van het persoonsgebonden budget is echter meer een zorginhoudelijke aangelegenheid dan een financiële. De beoordeling van de kwaliteit van opleiding en nascholing van mentoren vereist daarom andere expertise dan waarover accountants beschikken. De Raad neemt aan dat deze onderwerpen in de AMvB worden meegenomen. De Raad wordt als gezegd tezijnertijd graag in de gelegenheid gesteld daarover te adviseren.
- Het wetsvoorstel bepaalt dat, indien twee curatoren of mentoren worden benoemd, bij verschil van mening tussen hen de kantonrechter op verzoek van één van hen een beslissing kan nemen. Deze bepaling bestaat thans reeds ten aanzien van bewind in artikel 437 lid 3. De Raad adviseert de kring van personen die in zulke gevallen een dergelijk verzoek kan doen, uit te breiden tot de professionele belanghebbende derde. Te denken valt daarbij aan de zorgverlenende instelling die bijvoorbeeld te maken krijgt met dusdanige tegenstellingen tussen twee curatoren dat deze instelling

daardoor de wenselijke of noodzakelijke zorg, behandeling, verpleging of begeleiding niet meer kan geven.

- Tot slot merkt de Raad op dat het wetsvoorstel geen bepalingen bevat ter voorkoming van mogelijke ongewenste belangenvermenging die aan de orde kan zijn bij de benoeming van een curator, bewindvoerder of mentor. Het is daardoor in theorie mogelijk dat een curator, bewindvoerder of mentor uit anderen hoofde een belang heeft te dienen dat tegenstrijdig is met het belang van de rechthebbende. Te denken valt aan de bewindvoerder in het kader van de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen die tevens beschermingsbewindvoerder zou zijn. In de eerste hoedanigheid heeft deze persoon de belangen van de crediteuren te behartigen en de tweede hoedanigheid die van de rechthebbende, de debiteur. Een ander voorbeeld is de zorgverlener die tevens curator, beschermingsbewindvoerder of mentor zou zijn. In zo'n geval zouden de rollen van de opdrachtgever (de curator als wettelijke vertegenwoordiger van de rechthebbende) en opdrachtnemer (de zorgverlener) worden vermengd. De Raad acht dergelijke vormen van belangenvermenging niet wenselijk en adviseert het wetsvoorstel op dit punt aan te vullen in het kader van de benoemingsvereisten of de ontslaggronden, dan wel in de nog bij AMvB te bepalen kwaliteitseisen hierover een bepaling op te nemen.

Kosten deskundigenonderzoek
Onderdeel E bevat onder andere een bepaling omtrent de mogelijkheid voor de kantonrechter om ambtshalve een deskundigenbericht te bevelen indien hij dit met het oog op de naleving van de kwaliteitseisen noodzakelijk acht. Indien slecht bewind aan het licht is gekomen, kan de kantonrechter de kosten van dit onderzoek geheel of gedeeltelijk ten laste van de curator brengen. Idem onderdeel M voor beschermingsbewind en X voor mentorschap.
De Raad merkt op dat in het midden blijft wie de kosten van het onderzoek moet betalen indien slecht bewind niet wordt aangetoond. De Raad gaat ervan uit dat deze kosten als gerechtskosten ten laste 's Rijks kas komen. Doordat dit in het wetsvoorstel onvoldoende duidelijk wordt, is echter niet uitgesloten dat de rekening in de bedoelde situatie naar de rechthebbende gaat. Aangenomen wordt dat dit niet de bedoeling is. Indien de rechthebbende armlastig is (en de meerderheid van de rechthebbenden is dat), zou dat bovendien voor de kantonrechter een belemmering vormen om het onderzoeksmiddel te gebruiken. De met het wetsvoorstel beoogde verbetering van de bescherming is daarmee niet gediend. De Raad adviseert dan ook om in het wetsvoorstel expliciet te laten blijken dat in geval slecht bewind niet wordt aangetoond, de kosten van het onderzoek ten laste van 's Rijks kas komen.

Einde van de beschermingsmaatregel
De eerste volzin van het voorgestelde lid 2 van artikel 389 (onderdeel F van het wetsvoorstel) luidt: "De kantonrechter kan, indien de noodzaak daartoe niet meer bestaat, de curatele opheffen op verzoek van de onder curatele gestelde persoon, zijn curator of het openbaar ministerie." Idem onderdeel T voor bewind en AA voor mentorschap.
De Raad merkt op dat de kring van personen die opheffing van de curatele kan verzoeken aanmerkelijk kleiner is dan die van de personen die instelling ervan kan verzoeken. De reden van dit verschil wordt in de toelichting niet duidelijk. De Raad vraagt zich waarom niet ten minste ook de aanbieder van de

ambulante of residentiële zorg om opheffing kan verzoeken en acht het gewenst dat het wetsvoorstel en/of toelichting op dit punt worden aangevuld.

Uitbreiding van het curateleregister
Uit de onderdelen H en M van het wetsvoorstel volgt dat het bestaande (door de Rechtspraak beheerde) curateleregister wordt uitgebreid met (rechts)feiten met betrekking tot beschermingsbewind.
De Raad merkt hierover het volgende op. In de eerste plaats wordt opgemerkt dat deze uitbreiding in ieder geval niet vóór 2012 kan worden gerealiseerd. De Raad adviseert dan ook om dit aspect van het wetsvoorstel niet vóór 2012 in werking te laten treden maar hiervoor in overleg met de Raad een specifieke datum voor inwerkingtreding te bepalen. (Het huidige artikel III van het wetsvoorstel maakt reeds mogelijk dat de wet in werking treedt op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.)
In de tweede plaats wordt geconstateerd dat met de voorgestelde uitbreiding van het curateleregister naar het curatele- en bewindregister de rechtsfeiten zoals genoemd in artikel 1 van het Besluit curateleregister (1969) aan wijziging onderhevig zijn. Daarnaast wordt geconstateerd dat reeds de huidige werkwijze, waarbij is voorzien in ontsluiting van het register middels internet, niet langer conform de voorschriften is zoals in dit besluit beschreven. De Raad gaat er dan ook van uit dat het Besluit curateleregister ook aan deze ontwikkelingen wordt aangepast.
Graag ontvangt de Raad een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

Verhaalsrecht schuldeisers
Zoals in de toelichting is aangegeven, vrijwaart het huidige artikel 440 de rechthebbende slechts van verhaal door schuldeisers "te kwader trouw" zolang het bewind van kracht is. Zodra het bewind is geëindigd herleeft het recht van zulke schuldeisers. Volgens de toelichting gaat de bescherming van deze schuldeisers te ver, wat de reden is geweest om deze regeling in het wetsvoorstel te wijzigen. Voorgesteld wordt om de beperking van de verhaalsmogelijkheid van schuldeisers te kwader trouw tot "gedurende het bewind" te doen vervallen. Volgens de toelichting zullen zulke schuldeisers voortaan dus ook na het bewind voor schulden die voortspruiten uit hun handelingen tijdens het bewind verricht met of jegens de rechthebbende geen verhaal kunnen nemen.
De Raad merkt hierover op dat de beoogde bescherming niet –volledig– lijkt te worden geboden door het voorgestelde nieuwe lid 1 van artikel 440. Weliswaar zijn de goederen die onder bewind hebben gestaan gevrijwaard tegen verhaal, maar verhaal op nieuw verworven vermogensbestanddelen (bijvoorbeeld het inkomen) is daarmee zonder meer mogelijk. De bescherming lijkt daarmee illusoir. Een bijkomend probleem is dat het spaarsaldo dat bij de opheffing van het bewind aanwezig is, door latere bijstortingen vermengt met geld dat niet voor verhaal is gevrijwaard, waardoor verhaal op het hele saldo weer tot de mogelijkheden behoort. Het lijkt de Raad daarom wenselijk om de beperking "op de ten tijde van zodanige handeling onder bewind staande goederen" te schrappen. De bescherming van het nieuwe eerste lid spoort dan met die van het nieuwe tweede lid.

Verantwoording over beheer van het persoonsgebonden budget door de mentor
Ten aanzien van het voorgestelde artikel 459 wordt opgemerkt dat het raadzaam lijkt om de bepalingen omtrent het afleggen van verantwoording door de bewindvoerder over beheer van financiële middelen

die aan rechthebbende toekomen, van overeenkomstige toepassing te verklaren. Een aanbeveling van het LOK is namelijk om het beheer van het persoonsgebonden budget aan de mentor op te dragen. Voor de gevallen waarin voorkomt, is – zolang het beheer voortduurt – overeenkomstige regelgeving nodig.

Evaluatie
De Raad adviseert om in het wetsvoorstel op te nemen dat na 5 jaar een evaluatie plaatsvindt van de in de praktijk met de vernieuwde wetgeving opgedane ervaringen. De maatschappij is volop in beweging en daarmee de behoefte aan instrumenten om de bescherming door de maatregelen curatele, beschermingsbewind en mentorschap steeds optimaal te laten zijn.

Werklast

Het wetsvoorstel heeft gevolgen voor de werklast voor de Rechtspraak. Deze gevolgen kunnen worden onderscheiden in gevolgen voor de aantallen zaken gevolgen voor de prijs per zaak.

Aantallen zaken
In 2008 bedroeg het aantal uitspraken op een verzoek tot instelling van curatele ca. 1900, tot beschermingsbewind ca. 19.000, en tot mentorschap ca. 5.000. In totaal ging het in 2008 dus om **25.900** uitspraken op een verzoek tot instelling van een beschermingsmaatregel (“**instellingszaak**”).
Daarnaast is sprake van ongeveer 85.000 lopende beschermingszaken waarin de kantonrechter jaarlijks Rekening en Verantwoording afneemt en waarin hij verzoeken tot het verrichten van bepaalde handelingen afdoet (“**R&V-zaak**”) .
Het wetsvoorstel breidt als gezegd de kring van personen die een beschermingsmaatregel kunnen aanvragen uit tot onder andere de exploitant of leidinggevende van een instelling waar de betrokken persoon wordt verzorgd of van een instelling die deze begeleidt. Als gevolg hiervan wordt een toename van het aantal zaken verwacht, omdat door de wetswijziging het aanvragen van een beschermingsmaatregel een normaal instrument in de gereedschapskist van de verzorger / behandelaar zal worden. In verband met de enorme omvang van de schuldenproblematiek in de maatschappij wordt de extra groei ten gevolge van dit onderdeel van het wetsontwerp ruw geschat op 2% per jaar.
Als gevolg hiervan wordt verwacht dat na invoering van dit wetsvoorstel het aantal instellingszaken zal toenemen met 500 per jaar (wat een kostenstijging van € 70.000 per jaar zal betekenen) en het aantal R&V-zaken zal toenemen met 1700 per jaar (wat een kostenstijging van € 225.000,= per jaar zal betekenen). **De kosten van de totale toename van het aantal zaken zullen op jaarbasis € 0.3 mln. bedragen.**

Prijs per zaak
Het wetsvoorstel zal ook gevolgen hebben voor de prijs per zaak. Deze gevolgen vallen uiteen in gevolgen voor de behandeltijd van deze zaken en de gevolgen voor de gemiddelde zaakzwaarte voor alle zaken in een bepaalde categorie..

<u>Behandeltijd per zaak</u>

Als gevolg van het wetsvoorstel zal de behandeltijd/werklast per beschermingszaak toenemen omdat:

a. het toezicht van de kantonrechter wordt uitgebreid tot de interne bedrijfshuishouding van de professionele curator, bewindvoerder en mentor. (*gevolgen voor werklast R&V-zaak*);
b. de kantonrechter zich bij de benoeming van een curator, bewindvoerder of mentor een oordeel moet vormen over de geschiktheid van de te benoemen persoon (*gevolgen voor werklast instellingszaak*) en zich bovendien bij een professionele curator, bewindvoerder of mentor jaarlijks ervan moet vergewissen of deze aan de kwaliteitseisen voldoet (*gevolgen voor werklast R&V-zaak*); en
c. het wetsvoorstel regelt dat ook bij curatele de curator verslag aan de kantonrechter doet, waarop deze een zogenoemde *regular review* moet uitvoeren (*gevolgen voor werklast R&V-zaak*).

Ad a. wordt opgemerkt:
De uitbreiding van het toezicht tot de interne gang van zaken zal de kantonrechter en juridische ondersteuning extra tijd kosten. Daarbij komt dat de bijbehorende rapportage ook ter sprake zal worden gebracht tijdens de reeds nu in de meeste arrondissementen jaarlijks gehouden accountgesprekken. Het tijdsbeslag wordt ook groter in het geval een onderzoek leidt tot het ontslag van de professional uit al zijn benoemingen. De organisatie en de regie van het ontslagproces, het horen van de betrokkenen in verband met het vernemen van hun voorkeur voor de opvolging en het zoeken van opvolgende functionarissen, is tijdrovend. Met de uitbreiding van de bevoegdheden tot onderzoek naar de bedrijfshuishouding van de professional, is bovendien de behoefte aan een financieel deskundig medewerker gegeven. In meerdere arrondissementen zijn dergelijke functionarissen aangesteld, of bestaan plannen daartoe. Deze functionarissen zullen meer werk voor de kantonrechter genereren: notities, besprekingen, brieven, zittingen.

De kosten die gepaard gaan met de verhoging van deze behandeltijden bedragen jaarlijks € 2,1 mln.

<u>Gemiddelde zaakzwaarte</u>
Omdat de extra zaken niet gelijkelijk verdeeld zijn over alle categorieën binnen de zogenoemde productgroep kanton heeft dit wetsvoorstel ook een ander prijseffect dat wordt veroorzaakt door veranderingen in de assortimentsmix en de gemiddelde zaakzwaarte. In totaal gaat het hier om een gemiddelde daling van ca. € 50.000 per jaar.

De totale aan dit wetsvoorstel verbonden kosten in werklastconsequenties bedragen ca. € 2,4 mln. op jaarbasis.

(x € 1.000)

Jaarlijkse kosten met onderscheid in gevolgen in instroom en prijseffect	
Effect hogere aantallen	295.570
Effect wijziging gemiddelde zaakzwaarte	- 53.628
Effect behandeltijd per zaak	2.140.911
Totale effect wetsvoorstel	2.382.853

Tot slot

Indien na het uitbrengen van dit advies het wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren, in het bijzonder inzake de bij of krachtens AMvB te stellen kwaliteitseisen en de wijziging van het (huidige) Besluit curateleregister. Met het oog op de informatievoorziening aan en de voorbereiding van de gerechten op de invoering van de onderhavige regeling, in het bijzonder de uitbreiding van het curateleregister, verzoekt de Raad u hem te informeren over de indiening van het wetsvoorstel bij de Tweede respectievelijk de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wettekst in het Staatsblad.

Hoogachtend,

mr. J.C. van Dijk
Lid Raad voor de rechtspraak

Bijlage: overig wetstechnisch commentaar

Artikelen 383, 435 en 452

- Blijkens de toelichting bij het voorgestelde artikel 383 lid 4 is het de bedoeling van de wetgever om ook rechtspersonen voor benoeming tot curator in aanmerking te doen komen. Dit blijkt echter niet met zoveel woorden uit de tekst van dit artikellid dat de "andere personen" in het begin van de eerste volzin ook rechtspersonen kunnen zijn. In het voorgaande lid, waarnaar wordt verwezen, gaat het namelijk uitsluitend over natuurlijke personen. Idem voor bewind het nieuwe lid 6 van artikel 435 en voor mentorschap het nieuwe lid 5 van artikel 452. De Raad acht het wenselijk dat met zoveel woorden in de wet wordt opgenomen dat ook rechtspersonen hiervoor in aanmerking komen.

Artikel 385 lid 1 onder d

- Blijkens de toelichting is het de bedoeling van de wetgever om de benoemingseisen en benoemings- en ontslagprocedures van curatoren, bewindvoerders en mentoren zoveel mogelijk gelijk te trekken. In dit verband valt het op dat in het voorgestelde lid 1, onder d van artikel 385 niet de bevoegdheid van artikel 448, lid 2, tweede volzin, is overgenomen. De reden daarvoor is niet duidelijk. Het lijkt verstandig ook op dit punt uniformiteit na te streven.

Artikel 386 lid 1

- Volgens het wetsvoorstel komt de tweede volzin van het eerste lid te luiden: "De rekening en verantwoording van zijn bewind gedurende de curatele wordt evenwel door de curator jaarlijks ingediend, behoudens indien de kantonrechter heeft bepaald dat dit op een ander tijdstip kan geschieden. De curator heeft aanspraak op beloning overeenkomstig de regels die daaromtrent door de Minister van Justitie zijn vastgesteld." De Raad merkt hierover op dat de tweede volzin kennelijk uit *twee* volzinnen gaat bestaan, wat de zinsnede "De tweede volzin van het eerste lid komt te luiden: (…)" innerlijk tegenstrijdig maakt. De Raad gaat er vooralsnog van uit dat wordt bedoeld: "De tweede volzin van het eerste lid wordt vervangen door: (…)".
- De Raad vraagt zich voorts af of de huidige derde volzin van dit artikellid, ervan uitgaande dat deze niet wordt geschrapt, wordt aangepast in verband met de komst van de AMvB, die ook de beloning zal regelen. Een nadere toelichting op dit punt is gewenst.
- Voor zover het niet de financiële verantwoording betreft – waar een jaarlijkse frequentie de voorkeur heeft – is voorts synchronisatie gewenst met artikel 459 lid 1 dat de verslaglegging van de mentor op incidenteel verzoek van de kantonrechter regelt.
- Tot slot vraagt de Raad zich af of niet ook aanpassing van de artikelen 410 lid 2 en 420 lid 3 gewenst is.

Artikel 386 lid 2 (huidig)

- De Raad merkt op dat deze bepaling een anachronisme lijkt omdat het vanzelf spreekt dat de inkomsten in de eerste plaats worden aangewend voor de verzorging van de betrokkene. Dit is een kwestie van goed curatorschap. Gesuggereerd wordt in het wetsvoorstel te regelen dat ook deze bepaling wordt aangepast. De bepaling zou kunnen worden gesynchroniseerd met de tekst van artikel 441 lid 1, dat ook een verdergaande normering voor het beheer inhoudt.